

Potwierdzenie występowania *Pamphilius festivus* C. PESARINI & F. PESARINI 1984 (Hymenoptera, Symphyta: Pamphiliidae) w Polsce

Confirmation of the occurrence of *Pamphilius festivus* C. PESARINI & F. PESARINI 1984
(Hymenoptera: Pamphiliidae) in Poland

Grzegorz LEWEK^{1, 4}, Jerzy BOROWSKI², Roman KRÓLIK³, Marcin KADEJ^{1, 5}

¹ Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Biologicznych, Zakład Biologii, Ewolucji i Ochrony Bezkręgowców,
ul. Przybyszewskiego 65, 51-148 Wrocław;

⁴ e-mail: 321705@uwr.edu.pl; ORCID: 0009-0008-8737-2005;

⁵ e-mail: marcin.kadej@uwr.edu.pl; ORCID: 0000-0001-5983-0402;

² Katedra Ochrony Lasu, Instytut Nauk Leśnych SGGW, ul. Nowoursynowska 159/34, 02-776 Warszawa;
e-mail: jerzy_borowski@sggw.edu.pl; ORCID: 0000-0002-7678-5364;

³ ul. Mickiewicza 8, 46-200 Kluczbork; e-mail: agrilus@poczta.onet.pl; ORCID: 0000-0001-5499-8193

ABSTRACT: The family Pamphiliidae in Poland comprises 40 species, 22 of which belong to the genus *Pamphilius* LATREILLE, 1803. The authors present two new records of *Pamphilius festivus* C. PESARINI & F. PESARINI, 1984 from southwestern Poland.

KEY WORDS: new record, faunistic, Poland, Lower Silesia, Eastern Sudetes.

W Polsce Symphyta są reprezentowane przez 12 rodzin (SKIBIŃSKA i CHUDZICKA 2004), a rodzina Pamphiliidae obejmuje 40 gatunków (BOROWSKI i in. 2024). Najliczniejszym rodzajem w obrębie tej rodziny jest *Pamphilius* LATREILLE, 1803, obejmujący około 115 gatunków na świecie, z czego 22 zostały stwierdzone na terenie Polski (BOROWSKI i WANAT 2024, BOROWSKI i in. 2024).

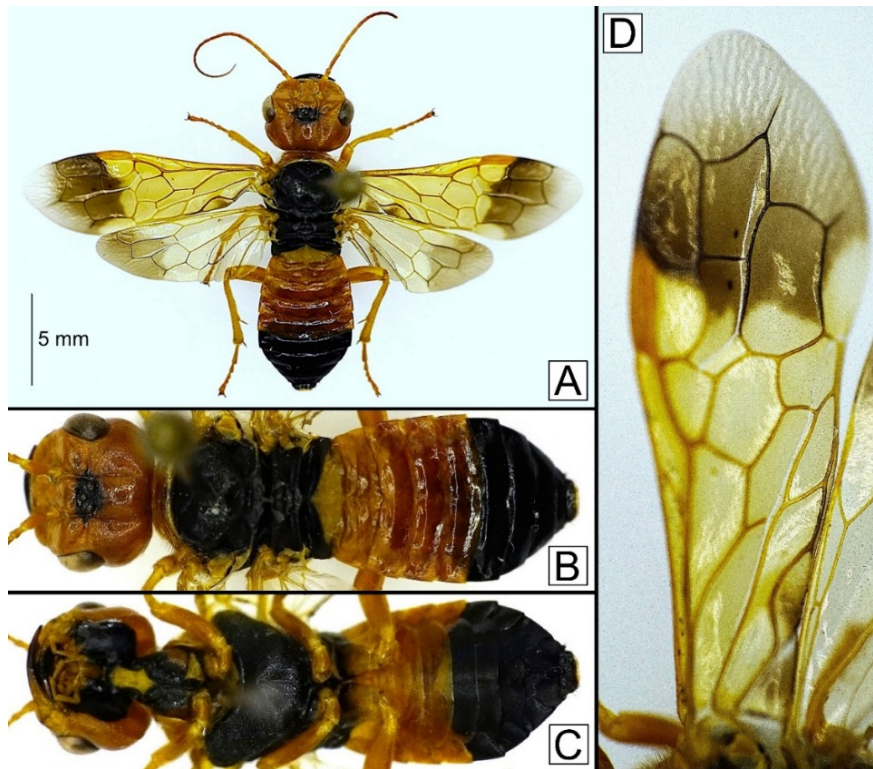
Pamphilius festivus C. PESARINI & F. PESARINI, 1984 (Ryc. 1) został opisany z Włoch (PESARINI i PESARINI 1984) i obecnie gatunek ten jest szeroko rozmieszczony w obszarze kontynentalnej Europy (TAEGER i in. 2006) oraz na terytorium Rosji, w tym w części europejskiej, na Uralu i wschodniej Syberii (SHINOHARA i ZINOVJEV 1996).

Jedyną informacją o występowaniu gatunku w Polsce jest wzmianka SHINOHARY i TAEGERA (1990) dotycząca samicy odłowionej na Śląsku. Kolejne opracowania jedynie powtarzają tę informację (LISTON 1995, SHINOHARA i ZINOVJEV 1996, HUFLEJT 1997, VIITASAAARI 2002, SKIBIŃSKA i CHUDZICKA 2004, TAEGER i in. 2006).

Pamphilius festivus (Ryc. 1) jest gatunkiem podobnym do *P. betulae* (LINNAEUS, 1758) (PESARINI i PESARINI 1984). Oba taksony można odróżnić na podstawie cech opisanych przez PESARINI i PESARINI (1984) oraz ACHTERBERG i AARTSEN (1986). Większość cech diagnostycznych pozwalających na rozróżnienie tych gatunków dotyczy samic.

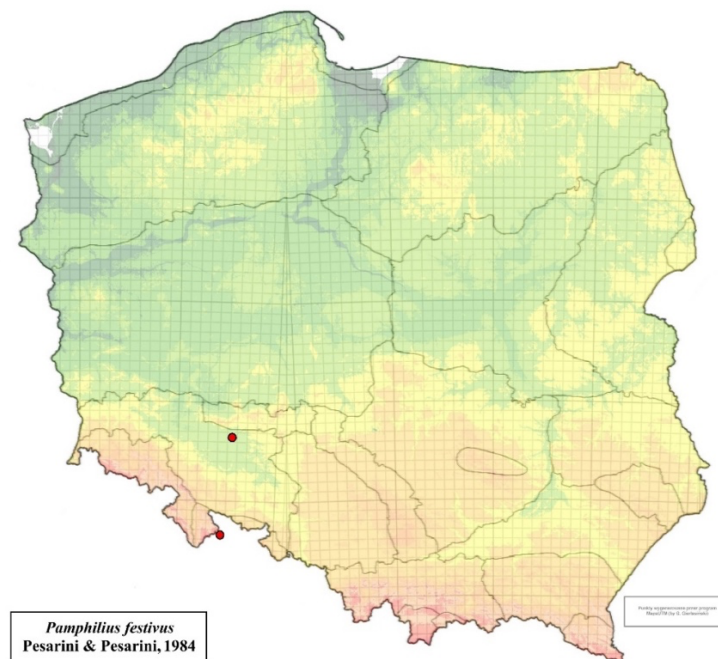
W pracy prezentujemy nowe stanowiska *P. festivus* zlokalizowane w południowo-zachodniej Polsce (Ryc. 2). Stanowią one pierwsze, pewne stwierdzenia występowania tego gatunku w kraju. Mapę wygenerowano przy użyciu niekomercyjnego programu MapaUTM ver.6 (GIERLASIŃSKI 2026). Nazwy i granice regionów zoogeograficznych przyjęto za Katalogiem fauny Polski (BURAKOWSKI i in. 1973).

Okaz z Wrocławia znajduje się w kolekcji Grzegorza LEWKA, natomiast okaz z Bielic w kolekcji Jerzego BOROWSKIEGO.

Ryc 1. *Pamphilius festivus* PESARINI & PESARINI, 1984, samica. A – widok ogólny, B – tułów od strony grzbietowej, C – tułów od strony brzusznej, D – przednie skrzydło (fot. G. Lewek).

Fig. 1. *Pamphilius festivus* PESARINI & PESARINI, 1984, female. A – general view, B – body view from the dorsal side, C – body view from the ventral side, D – forewing (photo by G. Lewek).

Ryc. 2. *Pamphilius festivus* PESARINI & PESARINI, 1984, występowanie w Polsce, nie uwzględniono na mapie wcześniejszych danych z literatury ponieważ nie posiadały one precyzyjnych danych lokalizacyjnych (czerwone kropki – nowe dane).

Fig. 2. *Pamphilius festivus* PESARINI & PESARINI, 1984, distribution in Poland, earlier literature data were not included in the map because they did not have precise location data (red – new data).

Nowe dane:**Śląsk Dolny**

- XS56, Wrocław-Wojnów, Las Strachociński (51.092858 N, 17.147294 E), 1 ♀ (Ryc. 2) na trzcinie pospolitej (*Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud). rosnącej na wilgotnej łące rozdzielającej las, 6 VI 2024, leg. G. LEWEK. Sudety Wschodnie
- XR46, Góry Bialskie, Bielice, 1 ex. na roślinności zielnej, 25 VI 2020, leg. R. KRÓLIK, coll. J. BOROWSKI.

TAEGER A., BLANK S.M., LISTON A.D. 2006. European Sawflies (Hymenoptera: Symphyta) – A Species Checklist for the Countries, ss. 399-504. [W:] S.M. BLANK, S. SCHMIDT, A. TAEGER (red.): Recent Sawfly Research: Synthesis and Prospects, GOECKE & EVERS, KELTERN.

VIITASAARI M. 2002. The Northern European taxa of Pamphiliidae (Hymenoptera), ss. 235–358. [W:] M. VIITASAARI (red.): Sawflies (Hymenoptera, Symphyta). I. A review of the suborder, the Western Palaearctic taxa of Xyeloidea and Pamphilioidea. Tremex Press Ltd., Helsinki. 516 ss.

Wpłynęło: 23.04.2026
Zaakceptowano: 13.05.2026

PIŚMIENNICTWO

- ACHTERBERG C., AARTSEN B. 1986. The European Pamphiliidae (Hymenoptera: Symphyta), with special reference to the Netherlands. Zoologische Verhandlungen, **234** (1): 1–98.
- BOROWSKI J., BYK A., WRÓBEL S. 2024. *Pamphilius aucupariae* VIKBERG, 1971 i *Arge expansa* (KLUG, 1834) – dwa nowe gatunki rośliniarki w faunie Polski (Hymenoptera, Symphyta: Pamphiliidae, Argidae). Wiadomości Entomologiczne, **43**: 49–50.
- BOROWSKI J., WANAT M. 2024. *Pamphilius nigrifemoratus* SHINOHARA et TAEGER, 1990 – nowy gatunek rośliniarki w faunie Polski (Hymenoptera, Symphyta: Pamphiliidae). Wiadomości Entomologiczne, **43**: 31–32.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1973. Chrząszcze Coleoptera – Biegaczowate Carabidae. Część 1. Katalog Fauny Polski, Warszawa, **23** (2): 1–233.
- GIERLASIŃSKI G. 2026. MapaUTM v.6. <https://www.heteroptera.us.edu.pl/mapautm.html>, (dostęp: 31.03.2026).
- HUFLEJT T. 1997. 24. Hymenoptera – Błonkówki. Symphyta – Rośliniarki, ss. 7-42. [W:] J. RAZOWSKI. (red.): Checklist of Animals of Poland, Vol. V, Part XXXII/24, Hymenoptera – Postscript. Wydawnictwa Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków.
- LISTON A.D. 1995. Compendium of European Sawflies. List of species, modern nomenclature, distribution, foodplants, identification literature. Chalastos Forestry, Daibersdorf, Gottfrieding. 190 ss.
- PESARINI C., PESARINI F. 1984. *Pamphilius festivus* n. sp. di Pamphiliidae dell'Italia settentrionale (Hymenoptera, Symphyta). Atti della Società italiana di scienze naturali e del Museo civico di storia naturale di Milano, **125**: 94–100.
- SHINOHARA A., TAEGER A. 1990. Notes on some European species of *Pamphilius* LATREILLE (Hymenoptera, Pamphiliidae), with description of a new species from Rumania. Museum of Nature and Science Series A, **16** (2): 89–95.
- SHINOHARA, A. ZINOVJEV, A.G. 1996. New Distribution Records of Pamphiliid Sawflies (Hymenoptera) from Russia, Ukraine, Kazakhstan and Sweden. – Bulletin of the National Science Museum, Series A, Zoology, Tokyo, **22** (2): 107–112.
- SKIBIŃSKA E., CHUDZICKA E. 2004. Pamphiliidae, ss. 275-277, 280-285. [W:] W. BOGDANOWICZ, E. CHUDZICKA, I. PILIPIUK, E. SKIBIŃSKA (red.): Fauna Polski. Charakterystyka i wykaz gatunków. T. I. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa. 509 ss.